

Integrale kennisagenda's in de voedseltransitie

Ilse Geijzendorffer
22 april 2024

Praktijkonderzoek in voedselsystemen

Waar beweegt het niet en wél?

Wat betekent dat voor kennisagenda's?

Waar zit de moed en de energie om beweging tot stand te brengen?

Wat hebben we te doen?

Het Louis Bolk Instituut zet in

op een **veerkrachtig, gezond en eerlijk**

landbouw-, voedsel-, en gezondheidssysteem,

met impact in de praktijk.

- Onafhankelijk onderzoeksinstituut
Stichting zonder winstoogmerk
(ANBI), zonder staatsteun
- Arbeidsomzet 2023 5,3 miljoen
- 67 medewerkers, 54 onderzoekers
 - Systeem visie
 - Integrale aanpak
 - Praktijkonderzoek

Bijna 50 jaar praktijkonderzoek

Verbinding praktijk, beleid en wetenschap
Onderzoek samen met de praktijk

Wat heb je nodig om een stap te kunnen zetten? Boer, arts, supermarkt, ketenpartij, woonwijk, ziekenhuis of gemeente?

25% met koplopers

75% conventioneel met interesse om iets te doen

Bijna 50 jaar praktijkonderzoek

Verbinding praktijk, beleid en wetenschap
Onderzoek samen met de praktijk

Wat heb je nodig om een stap te kunnen zetten? Boer, arts, supermarkt, ketenpartij, woonwijk, ziekenhuis of gemeente?

25% met koplopers

75% conventioneel met interesse om iets te doen

2021-2024

- Meer vragen over en vanuit beleid – erkenning is er
- Tegelijkertijd is het lastiger om kennis op systeem niveau kennis te kunnen laten landen - schotten tussen domeinen en ministeries

Duurzame en gezonde voeding zou bij uitstek verbinding tussen LNV en VWS kunnen brengen.

Financiering preventie maatregelen, gezonde voeding krimpt

Beleid

Nederlands beleid van de afgelopen 15 jaar was niet visionair ingestoken

De overheid hoeft niet achter te lopen op de realiteit, met leidende principes zou je al heel ver kunnen komen.

Toepassen voorzorgsprincipe en maatwerk voor de boeren die dan klem lopen = 85% van Glyfosaat kan nu stoppen

Op Europees niveau is de reductie in pesticiden in de ijskast gezet.

Beleid

- Preventieakkoord – te weinig bereikt
- Stikstof en landbouwakkoord
- Kader Richtlijn Water – doelenbereik twijfelachtig
- Huizen, energie, zoet water beschikbaarheid
- De burger merkt meer regeldruk en hoort politieke beloftes, maar weinig concrete verandering

– bottom up initiatieven worden maar zeer beperkt omarmd

Tipping point (In geloofwaardigheid)?

Visie- of principeloos leidt tot discrepancies

Publicaties: actief faciliteren van ongelijk speelveld in de landbouw

- Thomas Oudman – weeffout in het landbouwakkoord
- Investico – R&D gelden van LNV significante bias naar conventioneel tov bijv. bio
- Een bewustzijns en marktcampagne voor bio, terwijl de Nederlandse biologische boer generiek gekort dreigt te worden (ipv graslandnorm) het water aan de lippen staat en hun belangrijkste afzetmarkt (Europese export) onder druk staat.

Visie- of principeloos leidt tot discrepancies

Publicaties: actief faciliteren van ongelijk speelveld in de landbouw

- Thomas Oudman – weeffout in het landbouwakkoord
- Investico – R&D gelden van LNV significante bias naar conventioneel tov bijv. bio
- Een bewustzijns en marktcampagne voor bio, terwijl de Nederlandse biologische boer generiek gekort dreigt te worden (ipv graslandnorm) het water aan de lippen staat en hun belangrijkste afzetmarkt (Europese export) onder druk staat.
- Aan de ene kant roepen dat we de wereld moeten voeden en aan de andere kant boeren failliet laten gaan en het land toebedelen aan infrastructuur of datadozen.

De rol van een kennisinstituut

In 2023:

Appreciatie van het landbouwakkoord

Drie kennisagenda's

Agroforestry – LBI en WUR

Biologische landbouw – consortium kennispartijen

Integrative Medicine - CIGZ

De rol van een kennisinstituut

In 2023:

Appreciatie van het landbouwakkoord

Drie kennisagenda's

Agroforestry – LBI en WUR

Biologische landbouw – consortium kennispartijen

Integrative Medicine - CIGZ

Op hoofdlijnen:

- Nederland loopt niet voor op internationale beleids- of wetenschappelijke ontwikkelingen
 - Meer onderzoek is niet altijd nodig
- Voorop lopen is spannend zowel voor conventionele kennispartijen als beleidsvertegenwoordigers
 - Onder welke voorwaarden zou het veiliger zijn?
- Moet een instituut als het LBI nog wel in de overheid investeren met integrale kennisagenda's?

Waar zit die beweging dan wél?

Groen Boeren Plan

Nederland Groenboerenland

**Nederland Groenboerenland
Het kan wel!**

7540

Ondersteuners

Waarvan **362**

Organisaties

Waar zit die beweging dan wél?

Groen Boeren Plan

Steeds meer gemeenten willen er 3 gezonde levensjaren bij voor hun inwoners

De regio: Buitenland van Rhoon, Voedselpark Amsterdam Lutkemeerpolder

Uit de keten: Tasty Basics, Ekoplza, Jumbo, Hak, Healthy Food Coalition, Robin Food Coalition

Van de burger en de consument: op de snelwegen, PAN, streekwaar, CSA, herenboeren, Streekwaar.

En waar is de beweging (nog)niet?

- “de jeugd”- stemgedrag, eigen ontwikkeling
- Advies en onderwijs: veel conservatief gedachtengoed en smal gericht onderwijs en advieskaders

Of tegengesteld

- Boeren zien het niet meer zitten en kiezen noodgedwongen voor uitkoop (50% geen opvolger)
- Biologische boeren schakelen terug
- Stemgedrag van demissionaire ministers wat niet uit te leggen valt.

Wie kan er iets met integrale kennisagenda's

Kennis voor koplopers en ... early majority
Wie zijn dat in deze tijd?

Wat is de korte termijn en de lange termijn horizon?

Kwantificeren van impact op systeemniveau

Impact ontstaat pas als iemand/iedereen die zich verantwoordelijk hiervoor voelt en zich er naar gedraagt

- De keuze voor de nieuwe voorzitter LTO.
- Afwachten op Europese verkiezingen.
- Waar zijn onze filantropen of fondsen?

Waar wordt nu wél impact verkregen?

European Court of Human Rights Rules on the positive obligations of convention states in the face of the Climate Crisis - *Klimaseniorinnen*

NOS Nieuws • Vrijdag 20 december 2019, 11:03 • Aangepast vrijdag 20 december 2019, 11:42

Hoge Raad houdt Urgenda-vonnis in stand: kabinet moet uitstoot terugdringen

De staat is verplicht om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. De Hoge Raad heeft dat geoordeeld in de Urgenda-zaak. Daarmee is het vonnis in de zaak definitief.

De uitspraak betekent dat de uitstoot van broeikasgassen voor het einde van 2020 met ten minste 25 procent moet verminderen ten opzichte van 1990.

Na de uitspraak van de Hoge Raad werd luid geapplaudisseerd:

NOS Nieuws • Woensdag 27 september 2023, 08:36

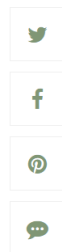

Problemen door hitte en bosbranden: Portugese jongeren klagen 32 Europese landen aan

Ze zijn tussen de 11 en 24 jaar oud. De zes jonge Portugezen die vandaag een hoofdrol spelen in het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg. Ze hebben een zaak aangespannen tegen 32 Europese landen, waaronder Nederland. Ze willen dat de rechters van het hof beslissen over de vraag: is het een schending van onze mensenrechten als landen hun klimaatafspraken niet nakomen?

ANIMALS TODAY

Nieuws ▾ Reportages Anima

BUITENLAND, KORT, NIEUWS

Franse NGO's dreigen staat met rechtszaak om gebruik pesticiden

AnimalsToday | 15 09 2021 | 3 min

Twee Franse NGO's dreigen de Franse regering voor de rechter te slepen, omdat zij haar verplichtingen op het gebied van natuurbescherming niet nakomt. De organisaties stellen dat de staat heeft toegestaan dat pesticiden die schadelijk zijn voor wilde dieren en mensen nog altijd op grote schaal worden gebruikt.

NOS Nieuws • Donderdag, 15:48 • Aangepast donderdag, 16:53

Omwonenden spannen rechtszaak aan tegen lelieteler in Limburg

**Pesticide Action
Network
Netherlands**

**HET NATIONALE
PISKIJKER
PROGRAMMA**

Recht op gezonde duurzame voeding voor iedereen

Recht op kunnen wonen in een gifvrije omgeving

Succes op korte termijn, maar op lange termijn?

Recht op gezonde duurzame voeding voor iedereen

Recht op kunnen wonen in een gifvrije omgeving

Succes op korte termijn, maar op lange termijn?

In welke wereld willen we leven:

- Boete betalen en klaar
- Kaders vastleggen is lastig in een dynamische context
- Kwetsbare banden gebaseerd op vertrouwen komen onder druk te staan

The International Oil Pollution Compensation Funds

The IOPC Funds are two intergovernmental organisations (the 1992 Fund and the Supplementary Fund) which provide compensation for oil pollution damage resulting from spills of persistent oil from tankers.

Toekomst van integraal praktijkonderzoek

De praktijk doet er toe.

Verandering komt door mensen, of die nou boven in de boom of bottom up ageren, vanuit een verantwoordelijkheid voor de maatschappij van morgen en over 30 jaar.

We hebben verschillende assen te bedienen:

- Van pioniers naar volgers en zij-instromers
- Van technisch naar technisch, sociale en ecologische innovaties

Van vruchtbare bodem tot giftige omgeving

Van luxe product tot toegang voor lage SES

Aansturen op impact?

Hoe faciliteren we transitie voor de mensen, ambtenaren en bedrijven die (zeggen) niks te kiezen hebben, terwijl ze wel hun autonomie behouden?

Hoe faciliteren we de mensen, ambtenaren en bedrijven waar moed en energie voor beweging zit?

Hartelijk dank voor uw aandacht

Ilse Geijzendorffer, i.geijzendorffer@louisbolk.nl

